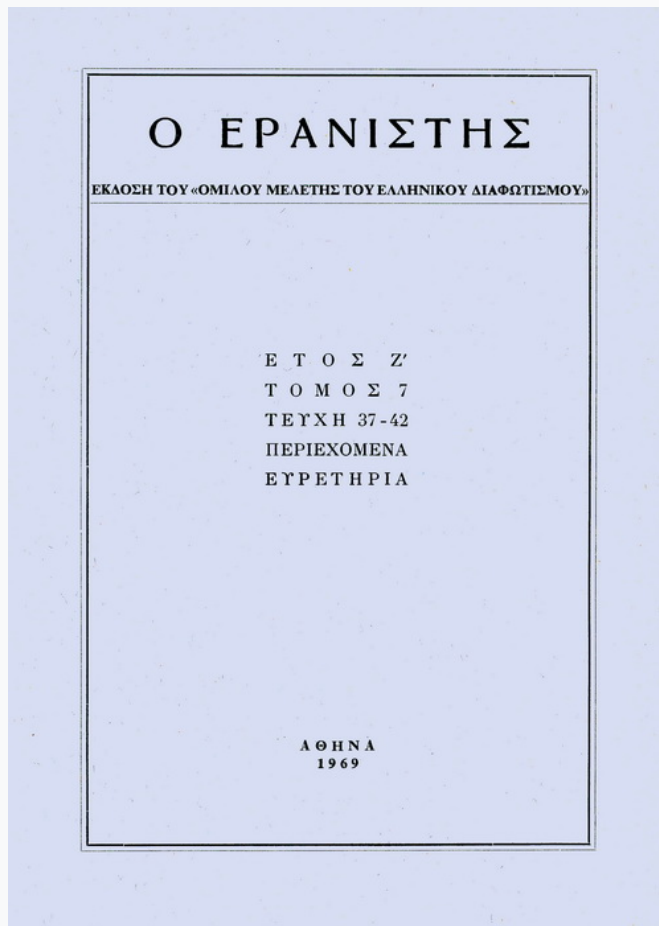

The Gleaner

Vol 7 (1969)

Η ποιητική συλλογή του Π. Συνοδινού «Εθνικά δάκρυα και Νεκρικά άνθη»

Δήμητρα Σκ. Πικραμένου

doi: [10.12681/er.9913](https://doi.org/10.12681/er.9913)

Copyright © 2016, Δήμητρα Σκ. Πικραμένου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Πικραμένου Δ. Σ. (2016). Η ποιητική συλλογή του Π. Συνοδινού «Εθνικά δάκρυα και Νεκρικά άνθη». *The Gleaner*, 7, 203–209. <https://doi.org/10.12681/er.9913>

Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ Π. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ “ΕΘΝΙΚΑ ΔΑΚΡΥΑ ΚΑΙ ΝΕΚΡΙΚΑ ΑΝΘΗ,”

Ὁ Παναγιώτης Συνοδινὸς γεννήθηκε στὴν Πάτρα στὰ 1836 καὶ πέθανε στὴν Ἀθήνα στὰ 1914. Ἦταν ποιητὴς πολυγραφώτατος: γνωρίζουμε δεκαεπτὰ ποιητικὲς συλλογές του, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ φιλολογικὴ ἀξία δὲ θὰ μᾶς ἀπασχολήσει ἐδῶ. Στὰ πρῶτα του θήματα, ὅταν ἀκόμα θρυσκόταν στὴν Πάτρα, ἀσπάστηκε τὴν ἑπτανησιακὴ τεχνοτροπία, μὰ ἀργότερα, ἀλλάζοντας τόπο κατοικίας, προσχώρησε στὴν Ἀθηναϊκὴ Σχολή καὶ ἄρχισε νὰ γράφει στὴν καθαρεύουσα.

Ἐνδιαφέρον στὰ ποιήματά του παρουσιάζουν τὰ θέματα μὲ τὰ ὁποῖα καταπιάνεται, καθὼς καὶ ἡ στάση του ἀπέναντι στὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς του. Δείχεται ἀντίθετος πρὸς τὸ «καταστημένο», ὅποιος μορφῆς κι’ ἂν εἶναι αὐτό. Πολέμιος φανατικὸς τοῦ Ὁθωνα, συμμετέχει στὶς ἐκδηλώσεις πού ὑπονομεύουν τὴ θέση τοῦ βασιλικοῦ ζευγαριοῦ καὶ χαιρετίζει μ’ ἐνθουσιασμό κι’ ἐλπίδα τὴν ἀφιξὴ τοῦ Γεωργίου. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ οἰκογένειά του ἦταν φιλοδασικὴ· μάλιστα λέγεται πὼς κάποτε ὁ βασιλεὺς εἶχε καταλύσει στὸ σπίτι τους.

Ὁ προβληματισμὸς του δὲ σταματᾷ στὰ πολιτικὰ πρόσωπα. Τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα του προχωρεῖ πέρα ἀπὸ τὴν καυτὴ καθημερινὴ κριτικὴ καὶ τὴ συχνὰ ἐριστικὴ διάθεσή του. Καταπιάνεται μὲ τὰ προβλήματα τῆς μεταφυσικῆς, τῆς θρησκείας. Γιὰ τὴ θέση πού παίρνει ἄλλωστε σ’ αὐτὰ τὰ θέματα, θέση σκανδαλώδη γιὰ τὴν ἐποχή, δικάστηκε ἀπὸ τὸ Κακουργιοδικεῖο Ἀθηνῶν στίς 22 Ὀκτωβρίου 1859, ὅπως θὰ δοῦμε ἀμέσως παρακάτω.

Αἰτία τῆς δίκης ἦταν τὸ ἀκόλουθο ἔντυπο:

«Ἐθνικὰ δάκρυα καὶ Νεκρικὰ ἄνθη. Δημοτικῆς Ποιήσεως Συλλογὴ τρίτη. Ὑπὸ Π. Σ. Συνοδινοῦ. Ἀθήνησι τύποις καὶ διδλιπωλείῳ Π. Α. Σακελλαρίου. (Κατὰ τὴν ὁδὸν Εὐαγγελιστρίας ἀριθ. 44). 1859.»

Τὸ ἀντίτυπο τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ὅπως περιγράφεται ἐδῶ,

1. Εἰς 8ον, σ. ε+104. Πρὸβλ. ἀριθ. Δ. Γκίνης — Β. Μέζας, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία, ἀρ. 7844.

είναι πολύ σπάνιο, ίσως και μοναδικό. Αντίτυπα του ίδιου βιβλίου ανήκουν στη βιβλιοθήκη του Κ. Θ. Δημαρά και στο Σπουδαστήριο της Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά και τα δυο αυτά έχουν μόνον 88 σελίδες. Στο κάτω μέρος της τελευταίας σελίδας αναγράφεται η λέξη ΤΕΛΟΣ. Είναι φανερό ότι πρόκειται για δυο διαφορετικές εκδόσεις, δεν υπάρχει όμως πουθενά η σχετική μνεία.

Η σύγκριση αποδεικνύει ότι οι σελίδες 73—88 έχουν ξανατυπωθεί: χρησιμοποιήθηκαν τα ίδια τυπογραφικά στοιχεία, αλλά διαφέρει το τύπωμα της σελιδορίθμησης. Εύκολα διακρίνονται άλλωστε μερικές τυπογραφικές αδελφίες, που δείχνουν μια μάλλον διασπικτή στοιχειοθέτηση. Από τη σελίδα 80 η διάταξη των ποιημάτων διαφέρει. Και το κυριώτερο, το αντίτυπο της Εθνικής Βιβλιοθήκης περιέχει έξη ποιήματα επί πλέον, δηλαδή αυτά που δημοσιεύονται στις σελίδες 86 - 100.

Αυτά ακριβώς τα έξη ποιήματα προκάλεσαν τη δικαστική δίωξη του ποιητή, γιατί με το περιεχόμενό τους είχε προσβάλει τα θεία. Η απόφαση της δίκης ήταν απαλλακτική για τον Παναγιώτη Συνοδινό: αθωώθηκε με το αιτιολογικό της μη ικανοποιητικής διανοητικής κατάστασής του. Άλλα τα ποιήματά του δε γλύτωσαν από την κατηγορία. Ο αντίθαστος ποιητής αναγκάστηκε να τ' αφαιρέσει από τη συλλογή του. Έτσι τα «Εθνικά θάκρυα και Νεκρικά άνθη» έπιζούν με τη μορφή των 88 σελίδων. Και μόνον το άκέραιο αντίτυπο της Εθνικής Βιβλιοθήκης και η έκδοση της σχετικής απόφασης του Κακουργιοδικείου Αθηνών μας δίνουν στοιχεία γι' αυτήν την ιστορία.

Η δίωξη του ποιητή θέβαια δικαιολογείται απόλυτα από το κλίμα των χρόνων εκείνων. Βρισκόμαστε σε μιάν έποχή όπου άσκειται πολύ μεγάλος έλεγχος στην έλευθερία του τύπου: καθημερινά βιώνονται έφημερίδες γι' αυτά που γράφουν. Τα έπεισόδια της δίκης του Αλέξανδρου Σούτσου συνεχίζουν ν' άπασχολούν τους άρθρογράφους όλων των έφημερίδων. Η καταδίωξη του τύπου πάντως δεν είναι φαινόμενο μόνον έλληνικό. Η ίδια κατάσταση συμβαίνει παντού. Ειδικότερα στη Γαλλία, δυο χρόνια πρωύτερα, έχουμε μια περίπτωση που παρουσιάζει όμοιότητες με την υπόθεση της δίκης του Παναγιώτη Συνοδινού. Άρκει να θυμηθούμε έδω ότι στα 1857, ο Charles Baudelaire διικάστηκε για μερικά από τα ποιήματα της συλλογής του *Les Fleurs du Mal*. Σύμφωνα με ένα γράμμα του Baudelaire στον εκδότη του Poulet-Malassis², ένα άρθρο της έφημερίδας «Figaro» τον Ιούλιο

2. Eugène et Jacques Crépet, *Ch. Baudelaire*, Paris 1928. Σημείωση στην σελ. 105.

τοῦ 1857 ἐπέσυρε τὴν προσοχὴ τῆς δικαιοσύνης στὴν ποιητικὴ συλλογὴ του καὶ προκάλεσε ὅλες τὶς συνέπειες· τὴ δίκην ἀλλὰ καὶ τὴν αὐξησὴ τῆς φήμης τοῦ καταδικασμένου ποιητῆ³. Ὁ κριτικὸς Gustave Burdin λοιπὸν κατηγορώντας τὸν Baudelaire, ἀμφιβάλλει γιὰ τὴ διανοητικὴ του κατάστασιν· ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἐπιτίθεται καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια : Il y a des moments où l'on doute de l'état mental de M. Baudelaire; il y en a où l'on ne doute plus : —c'est la plupart du temps la répétition monotone et préméditée des mêmes mots, des mêmes pensées....⁴.

Ἀλλὰ ἄς ἐπανέλθουμε στὰ γεγονότα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἔκδοσιν, τὴ δίκην καί, τὴν καταδίκην τῶν τολμηρῶν ποιημάτων. Στις 6 Δεκεμβρίου τοῦ 1858 σὲ ἐφημερίδα τῶν Πατρῶν, τῆς γενέτειρας τοῦ ποιητῆ, διαδάζουμε τὴν ἀναγγελίαν τῆς προσεχοῦς ἔκδοσης τῆς συλλογῆς «Ἐθνικὰ δάκρυα καὶ Νεκρικὰ ἄνθη»⁵. Ἐνα μῆνα ἀργότερα, σ' ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν, δημοσιεύονται ἀποσπάσματα τοῦ φυλλάδιου ποὺ πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ⁶. Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι αὐτὰ ἀκριδῶς τὰ ἀποσπάσματα ἀνήκουν στὰ ποιήματα ποὺ λίγο ἀργότερα θὰ καταδικαστοῦν. Καὶ ὅτι στὴν ἴδια ἐφημερίδα, τὴν «Αὐγὴ», ποὺ δημοσιεύει τὰ ἀποσπάσματα στις 5 Ἰανουαρίου, στις 2 Ἀπριλίου θὰ καταχωριστῇ μὴ διδλωχισίαν πάρα πολὺ δυσμενῆς γιὰ τὸν Παναγιώτη Συνοδινό. Παραθέτω τὰ ἀποσπάσματα ποὺ δείχνουν χαρακτηριστικὰ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖο εἶναι γραμμένη ἡ ποιητικὴ συλλογὴ· εἶναι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ προκάλεσαν τὸ σκάνδαλο τὴν ἐποχὴ τῆς κυκλοφορίας τῆς.

Ἀπόσπασμα τῆς ἀπελπισίας μου.

Τῇ Κυρίᾳ Μ

Σεῖς δάση μὴ βλαστάνετε τὴν δάφνη, τὴν μυρσίνη,
Βλαστῆστε νεκρολούλουδα· ἄς μαρανθοῦν οἱ κρίνοι,
Καὶ μὲ τὸν ἀχνοπράσινο βασιλικὸ ἐνδυσθῆτε,
Ἐδῶ, ἐκεῖ καμιά ἐτιὰ γερόντισαν ἀφῆτε

Ἐποῦ κάτι νὰ ἐνθυμίζει

Νὰ κἀνῃ Θεὸν ἄσπλαχνον βλέποντα νὰ δακρύζῃ.

Γίνου ὦ κόσμε ἀληθινὰ ἓνα νεκροταφεῖο,
Θάψτε βαθιὰ τὸν ἄνθρωπο τὸ εὐγενὲς θηρεῖο,
Ῥίξε τὸ μέγα ὄνομα, ὄνομα ὅταν μένῃ,
Μόνον εἰς τοὺς συλλογισμοὺς νὰ σὲ ἀπομαραίνῃ,

3. Crépet, ὁ. π. ἀναδημοσιεύεται τὸ ἄρθρο στίς σσ. 227 - 229.

4. Crépet, ὁ. π. σελ. 228.

5. ἐφημ. «Μίνως» Πατρῶν, ἀριθ.

568. 6 Δεκεμβρίου 1858.

6. ἐφημ. «Αὐγὴ», ἀριθ. 346. 5 Ἰανουαρίου 1859.

Ὡς τάρματα τοῦ Ἄρη
Ἀπομαρένουν τάρδωστο βλέποντα παλικάρι.

Ἐστὼν τάφων τὰ χαλάσματα τὸ νυκτοπούλι ἄς κλαίει
«Ἐδὼ ὁ κόσμος μιὰ φορὰ ὑψώνετο» ἄς λέει
Θάλασσαις ἀπὸ δάκρυα πικρὰ καὶ φλογισμένα
Ἀπ' ἄλλους κόσμους εἰς τὴν γῆν τοῦ θανάτου σταλμένα,
Νὰ τοῦ κρατοῦν τὸ ἴσο
. . . . Ἄν εἶμονν ἥλιος θάλεγα καλλίτερα νὰ δύσω
Ἀφοῦ κατεδικάσθηκα σταῖς συγνεφιαῖς νὰ ζήσω.

Ὅ,τι εἶναι ὁ κόσμος, δι' ἐμένα
Μνήμα εἶναι καὶ μὲ κλεῖ ζωντανόν·
Δὲν θὰ εἶχα εἰς τί νὰ πιστεύσω
Ἄν δὲν εἶχα τὸν πόνον Θεόν.

Ὅ,τι εἶν' ἡ ζωὴ δὲν μὲ μέλει,
Δι' ἐμὲ εἶναι πόνον πηγῇ·
Τὰς αἰσθήσεις μου μίσος μεθάει
Ἡ ψυχὴ μου τὸ σύμπαν μισεῖ.

Ὅστις ζῇ πόρους μόνον ν' ἀκούῃ
(Ἄν ζωὰς ἢ ζωὴ του δὲν ζῇ).
Τὴν ζωὴν του ἄς πετάξῃ εἰς τάφους
Τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνικώτεροι αὐτοί.

Π.Σ.Σ.

Στις 4 Φεβρουαρίου ὁ Π. Συνοδινὸς ἀπὸ τίς στήλες τῆς «Αὐγῆς» ζητᾷ νὰ τοῦ ἀποσταλοῦν οἱ ἀγγελίες γιὰ τὸ βιβλίο του⁷. φαίνεται ὅτι ἡ ποιητικὴ συλλογὴ εἶναι σχεδὸν ἔτοιμη. Ἀπὸ τίς στήλες τῆς ἐφημερίδας «Αὐγὴ» πάλι ἐνισχύεται ἡ ὑπόθεση αὐτή: στις 30 Μαρτίου τοῦ 1859 ἀναγγέλλει ὅτι τὰ «Ἐθνικὰ δάκρυα καὶ Νεκρικὰ ἄνθη» εἶναι «νεοφανὲς» βιβλίο⁸. Καί, ὅπως εἶδαμε, στις 2 Ἀπριλίου, στὴν ἴδια πάντα ἐφημερίδα, τὴν «Αὐγὴ», ποὺ φαινόταν νὰ διάκειται μᾶλλον φιλικὰ πρὸς τὸν Π. Συνοδινὸ, παρουσιάζεται μιὰ βιβλιοκρισία, ποὺ ἀποκαλεῖ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «βιβλίον βλάσφημον» καὶ ἀμφιβάλλει γιὰ τὴν καλὴ διανοητικὴ κατάσταση τοῦ συγγραφέα της⁹:

7. ἐφημ. «Αὐγὴ», ἀριθ. 363. 4 Φεβρουαρίου 1859.

9. ἐφημ. «Αὐγὴ», ἀριθ. 396. 2 Ἀπριλίου 1859.

8. ἐφημ. «Αὐγὴ», ἀριθ. 394. 30 Μαρτίου 1859.

Βιβλίον βλάσφημον. Κατὰ συγκυρίαν περιήλθε καὶ εἰς χεῖρας ἡμῶν βιβλίον, οὗτινος ὁ τίτλος «Ἐθνικὰ Δάκρυα Δημοτικῆς Ποιήσεως» ὑπὸ Π. Συνοδινού. Ἀπέχοντες τοῦ νὰ ἐξετάσωμεν τὰ Ἀλκαϊκὰ μέλη τῆς ἐλεγειακῆς μουσῆς (εἶπερ τι κοινὸν τοῖς τοῦ Ἀλκαίου πρὸς τὰ ψελλίσματα) τοῦ ἀμούσου Π. Συνοδινού ἐν τῷ ῥηθέντι ποιήματι, ἀναγγέλλομεν ὅτι μετὰ φοικιάσεως ἀνέγνωμεν τὸ 4 καὶ 5 ᾄσμα· ἐπειδὴ περιέχει ἐν αὐτοῖς, ἀδεία δῆθεν ποιητικῇ, ιδέας βλασφημοτάτας κατὰ Θεοῦ, οἷας οὐδεὶς οὐδέποτε ἐν οὐδενὶ ἔγραψεν, εἰμὴ νοῦς βέβηλος καὶ ἀτάσθαλος, ὡς ὁ τοῦ ῥηθέντος Π. Συνοδινού· ὅστις πιστεύομεν ὅτι ἐκ φρονητιάσεως μᾶλλον ὀρμήθη εἰς συγγραφὴν τοιούτων. Ἐν τούτοις μετὰ λύπης βλέπομεν ὅτι ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ οὐδὲ κἂν βλέμμα ῥίπτει καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιωδεστάτων, ἅτινα βεβαίως εἰσι τὰ σωτηριώδη ἐλατήρια ἐθνικῆς προόδου καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως. Ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἐφορμᾷ κατὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅταν νομίσῃ τι ἐν αὐτοῖς ἐπιλήψιμον· ὅθεν καὶ τὸ ῥηθὲν βιβλίον, ὡς βλαβερόν, ὥφειλε νὰ καταδιώξῃ. Περὶ δὲ Συνόδου οὐδὲ λόγον ποιούμεθα, διότι αὕτη ἔκτοτε καθεύδει ὑπὸ μανδραγόρα καὶ νυσταλέα διατελεῖ πρὸς τὰ ἑαυτῆς καθήκοντα· πεποιθᾶμεν ὅτι καὶ πολλοὶ τῶν ὅσοι ἀνέγνωσαν τὰς μωρίας τοῦ ῥηθέντος ποιητοῦ (εἰ χρὴ καὶ ποιητὴν τοῦτον καλεῖν), κατηγορήσουσιν ἡμῶν φανατισμόν, πλην ὁ λαλῶν ἀλήθειαν δὲν πρέπει νὰ πτοῖται καὶ γανγίσματα κυναρίων.

B.X.

Εἴπαμε ὅτι ἔχει δημοσιευτεῖ ἡ ἀπόφασις τοῦ Κακουργιοδικείου¹⁰, ἀπ' οὗ φαίνεται ὅτι γι' αὐτὸ τὸ βιβλίον ὁ συγγραφέας διώχτηκε ἀπὸ τὴν εἰσαγγελικὴ ἀρχή. Εἶναι πολὺ παρακινδυνευμένη ἡ ὑπόθεσις, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ βιβλιοκρισία αὕτη τῆς «*Αὐγῆς*» προκάλεσε τὴν προσοχὴ τῶν ἀρμόδιων κρατικῶν λειτουργῶν; Ὅπως ἀναφέραμε καὶ παραπάνω, στὴν περίπτωσιν τοῦ Charles Baudelaire, μιὰ βιβλιοκρισία ἦταν ἡ αἰτία τῆς δίκης του.

Ἄλλες ἀγγελίες γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τῆς συλλογῆς θρίσκουμε στὴν ἐφημερίδα «*Ἀθηνᾶ*»¹¹ καὶ στὴν ἐφημερίδα τῆς Κεφαλονιάς «*Ἀναγέννησις*»¹². Αὕτη ἡ τελευταία μάλιστα, πρὸ φιλελεύθερη, «ἐφημερίς ἐθνικὴ καὶ δημοκρατικὴ» ὅπως σημειώνεται στὸν τίτλον τῆς, γράφει καὶ τὰ ἑξῆς: «*Συνιστῶμεν εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἀνάγνωσιν των καθ' ὅσον μάλιστα ἀπὸ ὀγιῇ καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματα βλέπομεν αὐτὰ ἐμπνεόμενα*».

Στὶς 22 Ὀκτωβρίου ἐγίνε ἡ δίκη. Καὶ ὅπως γράφει ἡ ἀπόφασις

10. Τ. Λάμπας, *Μιὰ φιλολογικὴ δίκη* στὰ 1859. περ. «*Φιλολογικὴ Πρωτοχρονιά*», 1966. σσ. 205 - 208.

11. ἐφημ. «*Ἀθηνᾶ*», ἀριθ. 2761. 18

Ἀπριλίου 1859.

12. ἐφημ. «*Ἀναγέννησις*» Κεφαλληνίας, ἀριθ. 59. 16 Μαΐου 1859.

τοῦ Κακουργιοδικείου, ὁ Π. Συνοδινὸς κατηγορεῖται ὅτι «Ἐκφράζεται ὡς εἰς πρὸς σκόμμα ἄλλοῦ μὲ τρόπον προσβάλλοντα τὸ ὀφειλόμενον σέβας εἰς τὸν δημιουργὸν τοῦ παντός καὶ ἐκφράζει δόξας καὶ φρονήματα, τὰ ὅποια ἀντιθαίνουν ἐν γνώσει εἰς τὰς θέσεις τῆς θρησκείας.

Ναί! εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν πρᾶξιν ἐξετέλεσεν ὁ αὐτὸς κατηγορούμενος Π. Συνοδινὸς πάσχω ἀπὸ βλάβην τοῦ νοός, ἀποκλείουσιν παντάπασι τὴν ἐλευθέραν τοῦ νόμου χρήσιν, οὐχὶ δὲ εἰς κατάστασιν εἶναι διὰ συγχύσεως τοῦ νοός, καθ' ἣν δὲν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ συνειδήσιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς αὐτοῦ πράξεώς του»¹³.

Ἔτσι «ὁ ποιητῆς κ. Συνοδινός», ὅπως ἐνημερώνει τὸ κοινὸ τῆς ἡ «Αὐγῇ»¹⁴, «δικασθεὶς προχθὲς ἐνώπιον τῶν ἐνταῦθα κακουργιοδικῶν δι' ἔγκλημα τοῦ τύπου ἐκηρύχθη ἄθῳς». Ἀθωώθηκε, ἀλλὰ ἀπὸ τῆ συλλογῆς τοῦ ἀφαιρέθηκαν τὰ ἔνοχα ποιήματα. Τὸ τελευταῖο δεκαεξασέλιδο φαίνεται ὅτι ξανατυπώθηκε διαστικά: διαφορὲς στὴ σελιδαρίθμηση, μικρολάθῃ πού διορθώθηκαν μὲ τὸ χέρι στὰ ἀντίτυπα: ἓνα ὑπόλειμμα τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως ἔχουμε στὴ σελίδα 80, στὸν τίτλο «Εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου Λούνα»⁽¹⁹⁾. Ὁ ἀριθμὸς παραπέμπει στίς σημειώσεις πού ἀκολουθοῦν, ἀλλὰ δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα, γιατί στὸ μεταξὺ ἔχουν ἀφαιρεθεῖ καὶ δυὸ σημειώσεις πού ἀντιστοιχοῦσαν στὰ καταδικασμένα ποιήματα.

Παρὰ τὴν καταδίκη ὅμως, ἀργότερα σημειώνουμε τὴν παρουσία τῶν ποιημάτων αὐτῶν τοῦ Συνοδινοῦ. Στὸ περιοδικὸ «Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη», στὸ φυλλάδιον τῆς 15 Ἰουλίου 1867, στὴ στήλῃ Ποικίλῃ Στοά, εἰσέχονται 7 ἀποσπάσματα ποιημάτων μὲ τὴν ὑπογραφή μεγάλων ποιητῶν: Γκαίτης, Ὑούγκ, Κορνάρος, Σχίλλερ, Ὅσσιανός, Φόσκολος, Βύρων. Ἀλλ' ὅπως ἀποκαλύπτει ἀργότερα ὁ Βασιλειάδης¹⁵, τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ δὲν ἦσαν ἀπὸ ποιήματα τῶν διασήμων αὐτῶν ἀνδρῶν· ἀντίθετα, ἦσαν «τοῦ κ. Παναγιώτου Συνοδινοῦ, ἀπὸ τὰς διαφόρους συλλογὰς τοῦ εἰλημμένα καὶ μεταπλασθέντα ἀπὸ τῆς δημώδους εἰς ἑλληνικωτέραν ἑκφρασιν». Καὶ ἀπὸ τὰ ἑπτὰ, τὰ δυὸ προέρχονται ἀπὸ τὰ καταδικασμένα, στὰ 1859, ποιήματα τοῦ Συνοδινοῦ.

13. Ἔτσι ἀκριβῶς δημοσιεύεται ἡ ἀπόφασις τοῦ Κακουργιοδικείου ἀπὸ τὸ Λάμπρα, ὁ. π. σελ. 207.

14. ἐφημ. «Αὐγὴ», ἀριθ. 514. 24 Ὀκτωβρίου 1859. Γιά τὴν ἀθώωσι

τοῦ Συνοδινοῦ βλ. καὶ στὴν ἐφημ. «Πρωτὸς Κῆρυξ», ἀριθ. 411. 24 Ὀκτωβρίου 1859.

15. περ. «Ἰλισσός», 1869. φυλλ. Η'. 15 Δεκεμβρίου 1869. σσ. 244-246.

Τὸν αὐτόχειρα μήποτ' ὕβρισις·
Σκέψου, κόσμε ὅτ' εἶσαι θνητός·
Ἀσθενὴς κόρη εἶναι ἢ κρίσις
Εἰς παθῶν τὰ πελάγη ἐντός.

ΦΟΣΚΟΛΟΣ

Πρὸ τῆς αἴγλης οἰστρώδους ιδέας
Τὰ μικρὰ κολοσσοὶ παριστῶνται
Ὡς τῆς πεύκης τὰ φύλλα πρὸ Φοίβου
Ἀργυρῷ ἀντανακλῶνται.

ΣΧΙΛΛΕΡ

Ὁ Βασιλειάδης λοιπὸν θέλησε νὰ παρουσιάσει τὶς ιδέες τοῦ Παναγιώτη Συνοδινοῦ, τοῦ «ἀτίθασσου» ποιητῆ¹⁶, προσγράφοντας στίχους τοῦ σὲ διάσημους συγγραφεῖς.

Δήμητρα Σκ. Πικραμένον

16. Δ.Ι. Κ(αλογερόπουλος), Παναγ. Συνοδινός, περ. «Πινακοθήκη», τόμος ΙΔ'. σσ. 146-147. Γιά τὸν Συνοδινὸ γράφει καὶ ὁ Κ.Ν. Τριανταφύλλου, Ἱστορικὸν λεξικὸν τῶν Πατρῶν, Πάτραι 1959. σσ. 612-613. Ὁ ἴδιος στὸ Δύο λίβελλοι κατὰ Βενιζέλου Ρούφου (1863).

Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περ. «Νέα Ἑστία», τόμος 80 (1966). σσ. 1655-1658 καὶ 1724-1735. Γιά ἄλλη βιβλιογραφία βλ. Κ.Θ. Δημαρᾶ, Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, 8' ἐκδοσις, 1968. σσ. 313-314 καὶ 571.